

Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segrégase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación,

docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decana: Mª Dolores Garza Gil

Secretaria: Ana de Prado Vázquez

Vicedecana de Calidade: Mª Xosé Rodríguez Vázquez

Vicedecana de Relacións Internacionais: Carmen Otero Neira

Vicedecana de Relacións Institucionais: Lucy Amigo Dobaño

Grao en Economía

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01701	Comercio internacional	1c	6
V03G100V01702	Economía internacional	1c	6
V03G100V01901	Benestar, equidade e xénero	1c	6
V03G100V01902	Dereito administrativo económico	2c	6
V03G100V01903	Economía da Unión Europea	2c	6
V03G100V01904	Economía de Galicia	1c	6
V03G100V01905	Economía dos recursos naturais e do medio ambiente	1c	6
V03G100V01906	Historia económica de España	2c	6
V03G100V01907	Tributación	2c	6
V03G100V01908	Dereito concursal	2c	6
V03G100V01909	Dereito da competencia	2c	6
V03G100V01910	Economía da innovación	2c	6
V03G100V01911	Economía do transporte	2c	6
V03G100V01912	Macroeconomía avanzada	2c	6
V03G100V01913	Economía política e das institucións	1c	6
V03G100V01914	Técnicas cuantitativas para a análise económica	1c	6
V03G100V01915	Microeconomía avanzada	1c	6
V03G100V01916	Teoría de xogos	1c	6
V03G100V01917	Economía da información	2c	6
V03G100V01918	Fundamentos económicos da defensa da competencia	2c	6
V03G100V01919	Economía da saúde	2c	6
V03G100V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comercio internacional				
Materia	Comercio internacional			
Código	V03G100V01701			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	de Miguel Palacios, Carlos Juan			
Profesorado	de Miguel Palacios, Carlos Juan			
Correo-e	cmiguel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consta de dúas partes. Por unha banda, o "Comercio Internacional" que analiza as transaccións reais entre países, é dicir, as transaccións que implican un movemento físico de bens. Doutra banda, a "Macroeconomía Internacional" que se centra en tres elementos esenciais: o diñeiro e os tipos de cambio; a balanza de pagos; o papel da política nun mundo onde coexisten moitas moedas e os países están integrados financieramente.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender as bases de funcionamento da economía tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos	B3	C3 C4 C5	D5 D7
Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar adecuadamente o problema	B2 B4 B6	C3 C8 C9 C11	D2 D3 D5
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	B2 B3	C5 C6 C8	D2 D5
Espertar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se expuxo	B6	C5 C13	D5 D7

Contidos

Tema

PARTE I: TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL

TEMA 1: INTRODUCCIÓN Á TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL
TEMA 2: INTERDEPENDENCIA E GANANCIAS DERIVADAS DO COMERCIO
TEMA 3: TEORÍAS CLÁSICAS DO COMERCIO INTERNACIONAL. O MODELO RICARDIANO
TEMA 4: O MODELO DE HECKSCHER-OHLIN E AS NOVAS TEORÍAS DO COMERCIO
TEMA 5: POLÍTICA COMERCIAL INTERNACIONAL

PARTE II: MACROECONOMÍA INTERNACIONAL

TEMA 6: INTRODUCCIÓN Á MACROECONOMÍA INTERNACIONAL
TEMA 7: TIPOS DE CAMBIO E MERCADO DE DIVISAS
TEMA 8: TIPOS DE CAMBIO: O ENFOQUE MONETARIO A LONGO PRAZO
TEMA 9: TIPOS DE CAMBIO: O ENFOQUE DE ACTIVOS A CURTO PRAZO
TEMA 10: CONTAS NACIONAIS E INTERNACIONAIS: RENDA, RIQUEZA E BALANZA DE PAGOS
TEMA 11: POLÍTICAS MACROECONÓMICAS A CURTO PRAZO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	26	30	56
Resolución de problemas	16	30	46
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	14	16
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	14	16
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información dos alumnos e presentación da materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio, relacionado coa temática da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías individuais poderán ser presenciais (despacho 402) ou non presenciais utilizando o Campus Remoto (Despacho virtual 618). En ambos os casos, deberán ser concertadas previamente por correo electrónico (cmiguel@uvigo.es).
Resolución de problemas	As titorías individuais poderán ser presenciais (despacho 402) ou non presenciais utilizando o Campus Remoto (Despacho virtual 618). En ambos os casos, deberán ser concertadas previamente por correo electrónico (cmiguel@uvigo.es).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame (segundo modalidade) no que se avaliará todos os contidos traballados na Parte I do curso.	40	B2 B3 B4 B6	C3 C4 C5 C6 C8 C9 C11 C13	D2 D3 D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame (segundo modalidade) no que se avaliará todos os contidos traballados na Parte II do curso.	40	B2 B3 B4 B6	C3 C4 C5 C6 C8 C9 C11 C13	D2 D3 D5 D7

Resolución de problemas e/ou exercicios	Poderase realizar un ou dous controis que consistirán na resolución de exercicios.	20	B2 B3 B4 B6	C3 C4 C5 C6 C8 C9 C11 C13	D2 D3 D5 D7
---	--	----	----------------------	--	----------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

SISTEMA AVALIACIÓN CONTINUA (AC)

Neste caso a avaliación da materia constará das seguintes probas. 2 exames parciais que pesarán cada un un 40% da nota e controis que pesarán en total un 20%.

- 1.- Parcial Parte I (**40%**): Teoría do Comercio Internacional (temas 1-5). Este exame realizarase a metade do cuadrimestre nunha data que estará fixada a principio de curso.
- 2.- Parcial Parte II (**40%**): Macroeconomía Internacional (temas 6-11). Este exame realizarase ao final do cuadrimestre nunha data que estará fixada a principio de curso.
- 3.- Controis (**20%**). Poderase realizar un ou dous controis que consistirán na resolución de exercicios. A data destes controis será anunciada con suficiente antelación.

Para aprobar a materia, a cualificación obtida ha de ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10), **sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10)**. Se non se alcanza esa puntuación nalgunha das dúas probas parciais, poderase recuperar na data oficial recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>). Se nese exame tampouco se alcanza a puntuación mínima (ou non se presenta ao exame), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade.

PROBA AVALIACIÓN GLOBAL (AG)

O estudantado que se acolla a esta modalidade realizará unha proba **de toda a materia** polo 100% da nota, na data oficial establecida no calendario de exames.

Convocatoria Xullo: Na convocatoria extraordinaria, o estudantado realizará unha proba **de toda a materia** polo 100% da nota..

Convocatoria Fin de Carreira: O estudantado matriculado na convocatoria fin de carreira realizará unha proba **de toda a materia** polo 100% da nota.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como non presentados.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>).

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Krugman, P.R.; Obstfeld, M. y Meltz, M.J., **Economía internacional. Teoría y política**, 10ª, Pearson, 2016

Feenstra R.C. y Taylor A. M., **Macroeconomía internacional**, 2ª, Reverté, 2012

Bibliografía Complementaria

Carbaugh, Robert J., **Economía Internacional**, 12, Cengage learning, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía internacional				
Materia	Economía internacional			
Código	V03G100V01702			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Castro Fernández, Ana Esther Teixeira Bautista, José Francisco			
Profesorado	Castro Fernández, Ana Esther Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	teixeira@uvigo.es esther@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nos últimos anos veñen producindo profundos cambios na orde económica internacional. O coñecemento da súa dinámica desde o período inmediatamente posterior ao final da II Guerra mundial resulta fundamental para coñecer as claves explicativas dos acontecementos económicos que estamos a vivir. Nesta materia analízase a evolución das macromagnitudes das principais economías desenvolvidas e das súas políticas económicas, da orde comercial e monetaria. Ademais, de forma paralela ao desenvolvemento dos temas comentados, o alumno realiza un seguimento da conxuntura económica internacional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno coñece o marco institucional da economía		C3		
O alumno é capaz de situar a economía na súa evolución histórica		C4		
O alumno comprende as bases de funcionamento da economía.		C3		
		C4		
		C5		
O alumno é capaz de identificar e interpretar fontes de información económica relevante e o seu contido	B2	C3		D4
	B4	C4		
	B5	C5		
	B6	C8		
	B7	C9		
O alumno sabe identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado	B6	C3		D5
	B7	C4		
		C5		
		C8		
		C9		
O alumno é capaz de argumentar de forma coherente e intelixible, tanto oral como escrita				D5

O alumno organiza a documentación e presenta o seu traballo de maneira adecuada á audiencia	B2 B4 B7	C3 C4 C5 C8 C9	D2 D4 D5
O alumno é capaz de elaborar informes económicos	B2 B4 B5 B6 B7	C5 C8 C13	D4 D5 D7
O alumno é capaz de expor reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos	B5 B6 B7	C3 C4 C5 C9	D5 D7
O alumno é capaz de analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos	B4 B5 B6 B7	C9	D5

Contidos

Tema	
Introdución á economía internacional	Conceptos básicos de economía internacional Integración económica e monetaria
Grandes ciclos económicos	Dos inicios do capitalismo á globalización
Evolución do marco comercial e monetario	O patrón ouro. A desorde monetaria de entreguerras. O período de vixencia dos acordos de Bretton Woods. O período da flotación xeneralizada dos tipos de cambio. A experiencia da UME.
A conxuntura económica internacional	Do GATT á OMC. Principais macromagnitudes. Decisións de política económica. Opinións de expertos. Informes de organismos económicos internacionais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	45	67
Seminario	5	8	13
Prácticas con apoio das TIC	8	15	23
Aprendizaxe colaborativa	8	15	23
Flipped Learning	7	15	22
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos nun contexto determinado e de adquisición de habilidades básicas e procedementais en relación coa materia, a través das TIC.
Aprendizaxe colaborativa	Organización da clase en pequenos grupos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula e, coa presenza do/a docente, levaranse a cabo actividades que impliquen o desenvolvemento de procesos cognitivos de maior complexidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	As clases prácticas, do mesmo xeito que as titorías en grupo realizadas a través de seminarios, teñen como obxectivo axudar ao alumnado a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten ao profesorado orientar aos/as estudantes e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.

Prácticas con apoio das TIC	As prácticas teñen como obxectivo axudar ao alumnado a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais, permiten ao profesorado orientar aos/ás alumnos/as e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe
Aprendizaxe colaborativa	O traballo en grupo, coa orientación do profesorado, permítelle ao alumnado ser responsable da súa aprendizaxe e, á vez, a facilitar a aprendizaxe aos seus/súas compañeiros/as. O profesorado supervisa a asignación de tarefas e as discusións teóricas entre os membros do grupo para garantir un bo resultado final.
Flipped Learning	Coa metodoloxía Flipped Learning, o profesorado guía e facilita os procesos de aprendizaxe, retroalimenta o desempeño dos equipos de traballo e ao alumnado individualmente, e xenera espazos para a coavaliación a a autoavaliación.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas con apoio das TIC	Valorarase a participación nas clases, a participación nos foros de discusión, os exercicios, cuestionarios e calquera outro traballo que se propoña nas clases prácticas.	15	B2	C3	D2	
			B4	C4	D4	
			B5	C5	D5	
			B6	C8	D7	
			B7	C9		
				C13		
Aprendizaxe colaborativa	Valorarase a participación nas clases, os resultados do traballo en grupo e a implicación co mesmo.	15	B2	C3	D2	
			B4	C4	D4	
			B5	C5	D5	
			B6	C8	D7	
			B7	C9		
				C13		
Flipped Learning	Valorarase a participación nas clases e os resultados do traballo realizado.	10	B2	C3	D2	
			B4	C4	D4	
			B5	C5	D5	
			B6	C8	D7	
			B7	C9		
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse exames ao longo do curso con preguntas obxectivas baseadas no temario da materia. Os/as alumnos/as deben mostrar un nivel adecuado de coñecementos para superar a materia.	60	B4	C3	D5	
				C4	D7	
				C5		
				C9		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado pode elixir entre seguir un sistema de avaliación continua ou ben presentarse a unha proba de avaliación global. Neste último caso, terá que demostrar que adquiriu as competencias esixidas na materia, do mesmo xeito que si seguise un proceso de avaliación continua. Tanto co proceso de avaliación continua como coa proba global poderase obter o 100% da cualificación.

Os/as alumnos/as que renuncien ao sistema de avaliación continua deberán comunicarllo á persoa coordinadora da materia nas primeiras semanas do cuadrimestre (unha vez iniciadas as clases prácticas).

- No proceso de avaliación continua terase en conta o resultado das actividades realizadas nas clases prácticas e o resultado das probas parciais desenvolvidas durante o curso. As actividades das clases prácticas ponderan un 40% do total da materia. As probas parciais ponderan, **entre todas**, un 60% do total da materia. En calquera caso, ningunha delas ponderará máis do 40% do total da materia. Por necesidades de organización docente, a última destas probas parciais poderá ser realizada na mesma data que a proba de avaliación global oficial da materia.
- Para superar a materia polo sistema de avaliación continua esíxese unha cualificación superior a 4 puntos sobre 10, tanto nas probas correspondentes á docencia práctica como nas probas parciais. En calquera caso, para superar a materia, a nota media ponderada das probas realizadas ao longo do curso ha de ser igual ou superior a 5 puntos sobre un total de 10.
- A cualificación obtida nas prácticas, para aquel alumnado que o solicite, manterase até a segunda convocatoria.
- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cunha única proba de avaliación global que suporá o 100% da cualificación. A proba dividirase en dúas partes: unha de contidos teóricos e outra de contidos prácticos. A parte teórica ponderará o 60% do total; a práctica ponderará o 40% do total. Isto tamén será de aplicación na segunda convocatoria. Para superar o exame esíxese unha nota mínima de 4 puntos sobre 10 en cada unha das partes. En calquera caso, para poder superar a materia, a nota media ponderada das

distintas partes do exame ha de ser igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

- Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

O horario de titorías poderá ser consultado na páxina web da materia, en Moovi.As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade:<http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Castro A.E. y Teixeira, J.F., **Luces y sombras de las uniones económicas**, RBA, 2017

Krugman, Paul .; Obstfeld, Maurice, **Economía internacional: teoría y política**, Pearson Educación, 2016

Bibliografía Complementaria

Acemoglu, D. yj. Robinson, **Por qué fracasan las naciones**, Ediciones Deusto, 2014

Aranda, E. Pérez Moreno, S. y Sánchez Andrés A. (coord.), **Política económica y entorno empresarial**, Pearson, 2017

Blanchard, O. et al., **Redesigning EU rules. From rules to standards**, Economic Policy, 2021

Karier, Thomas, **Great Experiments in American Economic Policy. From Kennedy to Reagan**, PRAEGER Westport, Connecticut, 1999

Krugman, Paul, **El Retorno de la Economía de la Depresión y la Crisis Actual**, Prentice-Hall, 2009

Maddison, Agnus, **The World Economy: a millenial perspectiva**, OECD, 2001

Ochando, C. (coord), **Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales**, Tirant lo Blanch, Valencia, 2021

Querol, F (coord), **De quelques aspects de l'Union économique et monétaire européenne**, Presse de L'Université Toulouse 1 Capitole, 2015

Rodrik, D., **La paradoja de la globalización**, A. Bosch Editor, 2012

Banco Central Europeo, <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>,

Banco Mundial, www.worldbank.org,

Fondo Monetario Internacional, www.imf.org,

Organización Mundial del Comercio, www.wto.org,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia económica/V03G100V01103

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

Política económica/V03G100V01504

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605

Outros comentarios

Nesta asignatura converxen os coñecementos adquiridos nas asignaturas de historia económica, teoría económica e política económica.

É altamente recomendable a asistencia ás clases teóricas e ás clases prácticas (adaptándose ás circunstancias do momento; é dicir, de forma presencial ou virtual segundo establezan as autoridades académicas)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Benestar, equidade e xénero				
Materia	Benestar, equidade e xénero			
Código	V03G100V01901			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Gradín Lago, Carlos Manuel			
Profesorado	Gradín Lago, Carlos Manuel			
Correo-e	cgradin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como principal obxectivo introducir ao alumnado na análise das desigualdades económicas, un tema de crecente relevancia nos debates públicos tanto nos países desenvolvidos como no mundo en desenvolvemento. No curso discútese os diferentes enfoques e ferramentas para a cuantificación de fenómenos relacionados coa equidade na distribución dos recursos económicos, tales como a desigualdade, a pobreza, ou a discriminación das mulleres e outros colectivos no mercado laboral. Discútese os principais problemas prácticos e conceptuais asociados coa cuantificación destes fenómenos, preséntanse os indicadores máis adecuados, dos que se analizan as súas propiedades, e estúdanse as tendencias actuais e as súas causas. En todo o curso incorpórase de forma transversal a perspectiva de xénero. O curso ten unha orientación moi práctica, xa que se persegue que o/a estudante dispoña das ferramentas necesarias para ser capaz de interpretar de forma crítica os estudos e informes relacionados coa equidade. Tamén se pretende que sexa capaz de replicar os principais indicadores a partir de datos procedentes de enquisas de fogares, mediante o uso dun programa informático de libre acceso para a análise distributiva (DAD). Por iso, a realización dun breve informe sobre un problema distributivo real no que se apliquen os coñecementos adquiridos, forma parte esencial do curso. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar os principais problemas asociados á distribución de recursos e a discriminación	C6 C9
Manexo de ferramentas para a análise distributiva empregando as fontes datos dispoñibles sobre condicións de vida dos fogares e mercado laboral.	C6 C9
Comprensión e capacidade de elaboración dun informe relacionado cun problema distributivo	C6 C8 C9 C13
	D5

Contidos	
Tema	
1. Introducción: o benestar	1.1 Marco teórico: A análise económica das desigualdades 1.2 Aspectos metodolóxicos a ter en conta na análise do benestar
2. As desigualdades económicas	2.1 Desigualdade, distribución da renda e benestar social 2.2 Comparacións ordinais de desigualdade: a curva de Lorenz 2.3 Comparacións cardinais de desigualdade: os índices de desigualdade e as súas propiedades 2.4 Algunhas extensións

3. Pobreza e exclusión social	3.1 Identificación da poboación pobre: as liñas de pobreza 3.2 Cuantificación da pobreza: índices de pobreza 3.3 Criterios para ordear distribucións de acordo coa súa pobreza 3.4 Dinámica da pobreza 3.5 Pobreza multidimensional 3.6 Determinantes da pobreza
4. Análise económica da discriminación	4.1 Desigualdade entre grupos e discriminación 4.2 Explicacións das desigualdades no mercado de traballo 4.3 A discriminación laboral por xénero e raza 4.4 Contratación e segregación ocupacional 4.5 Discriminación salarial por razón de xénero

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	60	88
Seminario	15	20	35
Exame de preguntas obxectivas	2.5	0	2.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Traballo	2.5	20	22.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición en clase dos principais contidos do programa.
Seminario	Cálculo de indicadores mediante folla de cálculo e programa informático específico de acceso libre (DAD), empregando datos sobre a distribución da renda entre a poboación. Discusión e interpretación de resultados. Elaboración e presentación dun informe aplicando os coñecementos adquiridos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Durante os seminarios de prácticas o estudiantado recibirá atención personalizada para a resolución dos problemas de aplicación das técnicas obxecto de estudo.
Probos	Descrición
Traballo	Durante a elaboración do traballo, o estudiantado recibirá o asesoramento personalizado tanto no horario de clases como nas titorías correspondentes. As horas de titorías poderán verse na web da asignatura en Moovi. Para solicitar unha titoría, pódese enviar un correo electrónico o docente (cgradin@uvigo.gal)

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Primeiro exame parcial	30	C6 C9
Exame de preguntas obxectivas	Segundo exame parcial	40	C6 C9
Traballo	Elaboración dun informe empregando fontes de datos estatísticos dispoñibles, con programas informáticos específicos (Excel, DAD), no que se apliquen os coñecementos adquiridos. Presentación en clase das principais conclusións do informe.	30	C6 C8 C9 C13
			D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá elixir entre o sistema de avaliación continua e o de avaliación global de acordo cos procedementos e prazos que estableza o centro.

O sistema de avaliación continua consistirá na realización de dous exames parciais, así como dun informe final. Para superar a materia, será preciso acadar polo menos un 40% da nota en cada unha das tres probas e o 50% no total.

O sistema de avaliación global determinarase exclusivamente polo resultado do exame final oficial. En convocatorias extraordinarias, unicamente será posible a avaliación global. As datas de exames oficiais se recollen na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albelda, Randy y Drago, Robert, **Unlevel Playing Fields. Understanding Wage Inequality and Discrimination**, 4ª, Dollars & Sense, 2013

Atkinson, Anthony B., **Desigualdad: ¿Qué podemos hacer?**, Fondo de Cultura Económica, 2016

Gradín, Carlos y Del Río, Coral, **Desigualdad, pobreza y polarización en la distribución de la renta en Galicia**, IEEG - Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2001

Stiglitz, Joseph E., **El precio de la desigualdad**, Taurus, 2012

Bibliografía Complementaria

Alkire, Sabina; Foster, James; Seth, Suman; Santos, Maria Emma; Roche, José Manuel y Ballón, Paola, **Multidimensional Poverty Measurement and Analysis**, Oxford University Press, 2015

Alonso-Villar, Olga y Del Río, Coral, **Segregación ocupacional por razón de género y status migratorio en España y sus consecuencias en términos de bienestar**, Ekonomiaz, 2017

Atkinson, Anthony B. y Bourguignon, François (ed.), **Handbook of Income Distribution (vol. 1)**, 1ª (reimpresión), Elsevier, 2007

Ayala, Luis y Cantó, Olga, **Informe España 2020. Capítulo 1: Mercado de trabajo y desigualdad**, Universidad Pontificia de Comillas, 2020

Bandrés, Eduardo, **Economía y redistribución: teorías normativas y positivas sobre la redistribución de la renta**, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1993

Benería, Lourdes, **Género, desarrollo y globalización**, Hacer Editorial, 2009

Blau, Francine D.; Ferber, Marianne A. y Winkler, Anna E., **The Economics of Women, Men, and Work**, 7ª, Pearson, 2014

CES España, **Tercer informe sobre la situación de las mujeres en la realidad sociolaboral española**, Consejo Económico y Social España, 2011, Informe 01/2011

CES España, **Distribución de la renta en España: Desigualdad, cambios estructurales y ciclos**, Consejo Económico y Social España, 2013, Informe 03/2013

CES España, **La participación laboral de las mujeres en España**, Consejo Económico y Social. España, 2017

Del Río, Coral y Alonso-Villar, Olga, **Mujeres ante el empleo (y el desempleo) en el mercado laboral español**, Areas. Revista internacional de Ciencias Sociales, 2014

Duclos, Jean-Ives y Araar, Abdelkrim, **Poverty and Equity: Measurement, Policy and Estimation with DAD**, Springer, 2006

Eswaran, Mukesh, **Why Gender Matters in Economics**, Princeton University Press, 2014

Ferber, Marianne A. y Nelson, Julie A. (ed.), **Más allá del hombre económico**, Cátedra, 2004

Foster, James; Seth, Suman; Lokshin, Michael y Sajaia, Zurab, **A Unified Approach to Measuring Poverty and Inequality**, The World Bank, 2013

FOESSA, **VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España**, Fundación FOESSA, 2014

Goerlich, Francisco J. y Villar, Antonio, **Desigualdad y Bienestar Social**, Fundación BBVA, 2009

OECD, **Growing Unequal? Income distribution and poverty in OECD countries**, OECD Publishing, 2008

Pazos Morán, María, **Contra el patriarcado: Economía feminista para una sociedad justa y sostenible**, Katakarak, 2018

Piketty, Thomas, **El capital en el siglo XXI. Tercera parte: la estructura de la desigualdad**, Fondo de Cultura Económica, 2014

Salverda, Wiemer; Nolan, Brian y Smeeding, Timothy M. (ed.), **The Oxford Handbook of Economic Inequality**, Oxford University Press, 2011

Sarasúa, Carmen y Gálvez, Lina, **¿Privilegios o eficiencia? Mujeres y hombres en los mercados de trabajo**, Publicaciones Universidad de Alicante, 2003

Sen, Amartya, **La desigualdad económica**, Fondo de Cultura Económica, 2001

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Estatística II/V03G100V01403

Econometría I/V03G100V01501

Economía dos servizos públicos/V03G100V01602

Economía pública/V03G100V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito administrativo económico**

Materia	Dereito administrativo económico			
Código	V03G100V01902			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da Unión Europea				
Materia	Economía da Unión Europea			
Código	V03G100V01903			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía de Galicia				
Materia	Economía de Galicia			
Código	V03G100V01904			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía dos recursos naturais e do medio ambiente**

Materia	Economía dos recursos naturais e do medio ambiente			
Código	V03G100V01905			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Garza Gil, María Dolores			
Profesorado	Garza Gil, María Dolores			
Correo-e	dgarza@uvigo.es			
Web	http://www.webs.uvigo.es ; www.erenea.uvigo.es			
Descrición xeral	Acercamiento a diferentes problemáticas ligadas a la relación entre la actividad económica y los recursos naturales y medio ambiente, para lo cual el concepto de desarrollo sostenible cobra un papel fundamental.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código			
B1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable		
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia		
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación		
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación		
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes		
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos		
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos		
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico		
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas		
C3	Coñecer o marco institucional da economía		
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica		
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos		
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica		
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido		
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado		
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos		
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados		
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas		
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico		
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo		
D2	Capacidade de traballar en equipo		
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas		
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos		
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas		
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional		
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica		

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender e manexar conceptos económicos necesarios para a xestión dos recursos naturais e do medio ambiente	B6	C1	D6
		C2	D7
		C3	
		C4	
		C5	

Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos.	B1	C6	D1
	B2	C8	D2
	B3	C9	D3
	B4	C10	D5
	B5	C11	D6
	B6	C12	D7
Capacidade para desenvolver traballos ou informes breves no campo da economía dos recursos naturais e ambientais.	B1	C8	D1
	B2	C9	D2
	B3	C12	D3
	B4	C13	D4
	B5		D5
	B6		D6
	B7		D7

Contidos	
Tema	
Introducción	Economía, Natureza e Desenvolvemento Sostible.
Economía dos recursos naturais	Condicionantes básicos. Economía dos recursos renovables. Economía de recursos non renovables.
Economía ambiental	Fundamentos de valoración económica do medio ambiente. Métodos de valoración indirectos. Métodos de valoración directos.
Políticas públicas aplicadas ós recursos naturais e A necesidade de regular. Instrumentos de regulación e políticas públicas. medio ambiente	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	30	65	95
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Búsqueda de información e resolución de exercicios. Presentación individual ou en grupo.
Seminario	Os alumnos poderán plantexar dúbidas sobre a materia. Tamén se poden utilizar para que o profesor plantexe problemas ós alumnos que serán avaliados posteriormente.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia e realización de exercicios. Realización de exames parciais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Realizarase mediante cita previa.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas de laboratorio	Supervisión das prácticas realizadas. Posibilidade de realizar e presentar traballos. Valorarase ate o 40%. (Poderanse utilizar as sesións prácticas para realizar probas parciais). Resultados da aprendizaxe: - Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos. - Capacidade para desenvolver traballos ou informes breves no campo da economía dos recursos naturais e ambientais.	40	B1	C6	D1	
			B2	C8	D2	
			B3	C9	D3	
			B4	C10	D4	
			B5	C11	D5	
			B6	C12	D6	
			B7	C13	D7	

Lección maxistral	Examen final e parciais liberatorios. Si se aproban os parciais, a materia estará superada. Valorarase sobre un 60%. A data do exame final será a que decida o órgano competente da Facultade e se publicará na web do Centro.	60	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6	D1 D2 D3 D5 D6 D7
	Resultados da aprendizaxe: - Comprender e manexar conceptos económicos necesarios para a xestión dos recursos naturais e ambientais. - Capacidade para identificar problemas relacionados co medio ambiente e os recursos naturais, o seu tratamento económico e interpretación dos posibles resultados necesarios para a xestión dos mesmos.			C10 C11 C12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar. Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade.

Na AC poderán realizarse dúas probas parciais, cunha ponderación dun 30% cada unha delas, e dous tests, cunha ponderación dun 20% cada un deles. Isto se mantería para a segunda oportunidade.

Na AG para calquera oportunidade **e na convocatoria de Fin de Carreira**, o alumnado será avaliado mediante a realización dun exame que suporá o 100% da calificación. As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

As titorías se solicitarán mediante cita previa por correo electrónico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

D.W. Pearce y R.K. Turner, **Economía de los Recursos Naturales y del Medio Ambiente**, Celeste, 1995

J. Surís y M. Varela, **Introducción a la Economía de los Recursos Naturales**, Cívitas, 1995

Bibliografía Complementaria

D. Azqueta, **Introducción a la economía ambiental (2ª Edc)**, McGraw Hill, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia económica de España				
Materia	Historia económica de España			
Código	V03G100V01906			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Martínez Domínguez, María Blanca			
Profesorado	Martínez Domínguez, María Blanca			
Correo-e	blancam@uvigo.es			
Web	http://http://fcee.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto explicar a evolución de a economía española contemporánea, arrincando de a chamada crise de o Antigo Réxime ata finais de o século XX, para entender o crecemento a longo prazo e o cambio estrutural, a través de as súas principais etapas históricas. Atenderá ao lado da oferta da economía e ao lado da demanda.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender a linguaxe económica básico e o modo de pensar de os economistas.	C2
Coñecer o marco institucional de a economía	C3
Coñecer o perfil cambiante de as institucións e axentes que influíron en os resultados de a economía española contemporánea: Estado, particulares e empresas e sector exterior (outras nacións)	C3 C4
Capacidade para situar a economía en a súa evolución histórica	C4
Identificar as etapas de a evolución económica de a España contemporánea e os seus principais características	C4
Comprender as bases de funcionamento de a economía en cada unha de as etapas significativas de o desenvolvemento económico contemporáneo.	C4 C9
Habilidades en a procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido	C8
Coñecer e manexar a materia prima para estudar a Historia Económica española, as súas estatísticas e as súas fontes fundamentais	C4 C8
Analizar series históricas e inferir os comportamentos de os principais axentes económicos ante a evolución real (ou hipotética) de as variables económicas	C4 C8 C9
Fomentar a actitude crítica e autocrítica	D1 D7

Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais, éticos e medioambientais	A3	C7 C9	D1
- Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos	A4		D3 D4
Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto oral coma escrita, no idioma propio e nunha lingua estranxeira	A4		D5 D6
- Capacidade de traballar en equipo, con responsabilidade, planificación, espírito de cooperación e empatía co resto de persoas do colectivo.	A4		D2 D4

Contidos

Tema	
1. O crecemento económico a longo prazo e o cambio estrutural.	Xeografía, recursos naturais. Os recursos humanos. Factores políticos e institucionais. Bases tecnolóxicas e organización empresarial. Etapas do crecemento económico e do cambio estrutural.
2. Crise do Antigo Réxime, revolución liberal e arranque da industrialización, 1789-1840-1890.	Natureza da crise, principais desequilibrios da economía e respostas: reorientación e política de reformas. Agricultura e recursos minerais. A industrialización: factores, limitacións e niveis. O inicio da ruptura enerxética. A formación do mercado nacional e a progresiva apertura ao exterior. O financiamento da economía (sistema financeiro e banca). O papel do Estado e a Facenda pública. A distribución da riqueza e da renda (mercados de traballo e desigualdade de xénero) O consumo dos fogares. A educación e a saúde (a beneficencia pública).
3. A economía española durante a segunda revolución industrial, 1890-1936.	Agricultura, entre a crise agraria finisecular e a modernización. O salto histórico na industrialización: novo ciclo tecnolóxico e empresarial (intensificación da transición enerxética). Cara a unha estratexia de desenvolvemento nacionalista: viraxe da política comercial e nova estrutura institucional protectora e interventora. O financiamento da economía. O papel cambiante do Estado. A distribución da riqueza e a renda (mercado de traballo e desigualdade de xénero). Consumo dos fogares, inicio da transición nutricional e primeiras manifestacións do consumo de masas. Educación e saúde (da beneficencia pública á asistencia social).
4. A economía durante a Guerra Civil e o franquismo (1936-1973)	As economías de guerra (1936-1939). Autarquía e illamento (1939-1951). A década bisagra: industrialización substitutiva de importacións (1951-1959). Estabilización, liberalización, desenvolvemento e crise (1959-1975).
5. A economía da democracia 1975-2008: reformas, integración europea e globalización.	Axustes, reformas e transición política (1975-1985). Integración na Unión Europea (1986-1996). Globalización e novo ciclo de crecemento económico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	20	32	52
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	21	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Dúas horas semanais. Mediante esta metodoloxía, con apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivadora os aspectos craves dos contidos fundamentais da materia. As primeiras sesións estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica de a materia e conceptos básicos de historia económica; as restantes sesións estarán destinadas a exposición do temario. Malia que o método de estas sesións é fundamentalmente expositivo, se promoverá a participación activa de o alumnado.

Seminario	Estes seminarios de carácter eminentemente práctico son 8, cunha duración por sesión 2 horas e 30 minutos. Duas de estas sesións dedicáronse a titorías en grupo. Concíbense como parte de un proceso de aprendizaxe continuada. Permiten poñer en común os coñecementos adquiridos na preparación de cada sesión. Cada seminario práctica poderá consistir: a) Formulación do exercicio en cuestión (lecturas, resolución de exercicios, redacción dun breve informe, etc.). Esa formulación está subida a plataforma docente, dacordo co calendario de realización; b) Un traballo fora da aula (de biblioteca, procuras en catálogos ou bases documentales); c) Resolución da práctica, por escrito; d) Subida da mesma a plataforma docente; e) Exposición en clase, previamente fixada ou sobre a marcha, dacordo coa dinámica da mesma; f) Debate; discusión de dúbidas; g) Reformulación da práctica. h) Elaboración dun traballo final, de construción dun relato persoal, sobre a totalidade do material empregado en prácticas, por escrito e en formato PDF. Para as sesións de titoría en grupo: A docente seleccionará previamente cuestións clave dos contidos da materia, en función da súa importancia ou dificultade; Para estas sesións o alumnado deberá elaborar un esquema de dúbidas e preguntas sobre ditas cuestións; Tambén servirán estas sesións para resolver dúbidas xerais sobre os contidos da materia.
-----------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As dúbidas non resoltas na aula expóñense de modo individualizado nas horas de titoría.
Seminario	As dúbidas xurdidas coas lecturas e nas actividades das sesións de seminario, atenderáse de modo individualizado en horas de titoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	A través dos seis seminarios: Avalíaranse os traballos prácticos, consistentes na lectura dun tema ou parte dun tema, na redacción dun informe ou síntese, e na a súa exposición e defensa. Avalíaranse as iniciativas emprendedoras nas propostas de realización de traballos contrastando diferentes perspectivas e enfoques económicos, tanto dende un punto de vista historiográfico como metodolóxico onde pondrán poñerse de manifesto distintos posicionamentos. Avalíaranse a coherencia e calidade do traballo, esquema, síntese ou mapa conceptual, ou a valoración dos exercicios (comentario e análise de gráficos, series estatísticas ou textos, a resolución de cuestións e problemas). Valorarase a calidade formal dos traballos realizados, a corrección sintáctica e gramatical e o uso acomodado da metodoloxía propia da investigación (o estudo rigoroso dunha materia ou dun tema). Valorarase a asistencia, a participación, o cumprimento, a aptitude, os aspectos formais (redacción, sintaxe, ortografía, etc.), e a capacidade de transmitir as aprendizaxes realizadas e a calidade da expresión oral.	60	A3 A4	C2 C3 C4 C7 C8 C9	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7

Exame de preguntas de desenvolvemento	Estas probas realizaranse no exame final:	40	A3 A4	C2 C3 C4 C7 C8 C9	D5 D7
	Avaliaranse os coñecementos sobre os contidos teóricos da materia;				
	Valorarase que as respostas estean estruturadas, razoadas correctamente;				
	Valorarase a redacción correcta, clara e comprensible.				

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá optar a dúas modalidades de avaliación.

A- AVALIACIÓN CONTINUA:

- O alumnado poderá renunciar a Avaliación continua (AC) do 29 de xaneiro a o 6 de marzo de 2024.
- É obrigatorio formalizar por escrito a renuncia e comunicalo ao profesorado que imparte a materia.
- As prácticas teñen carácter obrigatorio, son un total de 8 sesións, tendo unha duración de 2 horas e 30 minutos cada unha delas.
- A nota final do curso se compoñe de dúas ponderacións: o 60% correspondente a tódalas probas avaliadas nos seminarios desenvolvidas ao longo do cuatrimestre e a nota obtida na proba final, que coincidirá coa data da Avaliación Global (AG) cun 40% do total.

B -AVALIACIÓN GLOBAL (AG):

- A elección explícita da Avaliación Global (AG) conleva a realización dunha proba final escrita que suporá o 100% da calificación numérica, de 0 a 10. É obrigatorio elaborar as prácticas e subilas a plataforma docente, onde aparecerá un epígrafe de "**Renuncia a AC**", xa que a proba final escrita integra as dúas partes da materia, a teoría e a práctica.
- Para superar a materia é imprescindible alcanzar un 5 en cada unha das partes.

A convocatoria de **Fin de Carreira** consta dunha proba escrita co 100% da calificación. A materia que integra e a desenvolvida no curso vixente.

O estudantado terá dereito a titorías nos horarios publicados na plataforma docente Moovi. É necesario facer unha solicitude para asignar unha cita de titoría ao profesorado que imparte a materia por correo electrónico.

As datas e os horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario da páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carreras, Albert y Tafunell, Xavier, **Entre el Imperio y la Globalización. Historia Económica de la España Contemporánea**, Crítica, 2018

Collantes, Fernando, **La Economía Española en 3D. Oferta, Demanda y Largo Plazo**, Pirámide, 2017

Maluquer de Motes, Jordi, **La Economía Española en Perspectiva Histórica.**, Pasado y Preente, 2014

Llopis, Enrique y Francisco Comín, **Historia Económica de España, siglos X-XX (Historia Del Mundo Moderno)**, Alianza, 2010

Tortella, Gabriel y Nuñez, Clara Eugenia, **El Desarrollo de la España Contemporánea. Historia Económica de los Siglos XIX y XX.**, Alianza, 2011

Bibliografía Complementaria

Carreras, Albert y Tafunell, Xavier (coordinadores), **Estadísticas Históricas de España : siglos XIX-XX**, Fundación BBVA, 2005

Comín, Francisco y Hernández, Mauro, **Crisis Económicas En España. 1300-2012. Lecciones De La Historia**, Alianza, 2013

Díez- Minguela, Alfonso; Martínez-Galarraga, Julio; Tirado-Fabregat, Daniel A., **Regional Inequality in Spain 1860-2015**, Palgrave Studies in Economic History, 2018

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía mundial/V03G100V01202
Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105
Estatística: Estadística I/V03G100V01205
Historia: Historia económica/V03G100V01103
Economía española/V03G100V01301
Macroeconomía I/V03G100V01503
Política económica/V03G100V01504
Políticas económicas comparadas/V03G100V01605
Comercio internacional/V03G100V01701
Técnicas cuantitativas para a análise económica/V03G100V01914

Outros comentarios

1. Aconséllase un traballo regular, sistemático, a o longo de o cuatrimestre, tanto no referente os contidos teóricos transmitidos nas clases maxistrais coma nos traballos de seminario.
 2. Na parte práctica como na teórica, será especialmente tido en conta o interese demostrado e a calidade de as intervencións, ben sexa dentro de os grupos de traballo que se formen, ben individualmente.
 3. Considérase relevante unha actitude construtiva, crítica, e a participación activa nas clases teóricas e prácticas.
 4. A expresión escrita debe coidarse de forma especial: a claridade na exposición, a orde, e o rigor ortográfico e sintáctico son fundamentais nun estudante universitario.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Tributación				
Materia	Tributación			
Código	V03G100V01907			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Martínez, José Manuel			
Profesorado	González Martínez, José Manuel			
Correo-e	xmgonzalez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Tributación é unha materia optativa que se imparte no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao de Economía. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumnado, das cales 60 son actividades presenciais, mentras que o resto serán actividades non presenciais. Nesta materia faise unha presentación do Sistema Fiscal Español e abórdanse en profundidade dous dos principais impostos: IRPF e IS.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade no funcionamento da economía	A2	C3 C7	D7
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente e obtención de información estatística relacionada coa fiscalidade		C8	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades empresariais.	A2	C9 C12	
Fomento da capacidade de traballar en equipo buscando achegar as mellores solucións tributarias.		C9 C12	D2
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		C9 C12	D5

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción ao Sistema Fiscal	Os obxetivos básicos. A organización da materia, o método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxetivos e metodoloxía da materia.	
Tema 2: Caracterización do sistema fiscal español e bases para a fiscalidade empresarial e persoal	O papel dos impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. A fiscalidade como variable de decisión.
Parte II: O imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo
Tema 3: Introducción ao IRPF	
Tema 4: Renditas das Persoas Físicas	Renditas do Traballo e do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais. Notas para o asesoramento fiscal
Tema 5 : Renda de Empresarios e Profesionais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva. Notas para o asesoramento fiscal. Pagos Fraccionados.

Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas, mínimo persoal e familiar, determinación da cota íntegra, deducións. Notas para a planificación fiscal e proceso liquidatorio.
Parte III: O imposto sobre sociedades.	Elementos básicos do imposto: Contribuíntes, Resultado Contable e Base Imponible. Período impositivo, imputación temporal de ingresos e gastos
Tema 7: Introducción o Imposto de Sociedades	Imponible. Período impositivo, imputación temporal de ingresos e gastos
Tema 8: Operacións determinantes da base imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións do Inmovilizado. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais. Notas para o asesoramento fiscal.
Tema 9: Liquidación do IS	Deduccións, pagos a conta e proceso liquidatorio. Notas para a planificación fiscal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	20	40
Prácticas con apoio das TIC	22	23	45
Resolución de problemas de forma autónoma	0	18	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	39	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión inicial na que o docente presentará o contido e obxectivos da materia así como a metodoloxía de traballo e os sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	En cada sesión, o docente presentará as cuestións máis relevantes de cada tema. Formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e os efectos económicos da norma tributaria e resaltar a súa aplicación práctica
Prácticas con apoio das TIC	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aula informática empregando a metodoloxía de "estudo de caso": Así, para cada sesión proporánse casos a estudar individualmente (ou en grupos reducidos). Cada alumno/a deberá resolver e defender os casos plantexados. Os estudantes disporán previamente dos enunciados dos casos a través da plataforma docente e deberán elaborar unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través da plataforma docente antes do desenvolvemento da sesión presencial. As sesións prácticas presenciais en aula de informática consistirán na resolución do caso proposto empregando as aplicacións informáticas e programas de axuda que facilita a Axencia Tributaria.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semán, despois da sesión magistral, abrírase un prazo para responder a un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na plataforma docente. Trátanse de actividades no presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do/a alumno/a e o seu proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Os/as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas informáticas empregando os programas da Axencia Tributaria (Simulador Renta Web e Sociedades Web) Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surtidas na actividade. A resolución de dúbidas farase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de tutorización poderanse realizar por medios telemáticos no despacho virtual con concertación previa. Neste caso as tutorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Prácticas con apoio das TIC	A entrega (previa á sesión práctica presencial) das propostas de solución dos casos avaliarase conxuntamente coas probas tipo tests: será necesario que o/a alumno/a teña entregado alomenos 6 casos para obter puntuación nas probas test.	0	C8 C9 C12	D2 D5 D7
Resolución de problemas de forma autónoma	En AC avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. Este apartado puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos (30%). Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o/a alumno/a entregue alomenos 6 propostas de solución dos estudos de caso que configuran as prácticas con apoio das TIC	30	C8 C9 C12	D2 D5 D7

Exame de preguntas de desenvolvemento	En AC ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporáse un caso que o/a alumno/a deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos, capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos (40%) e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos (30%).	70	C3 C7 C8	D5
---------------------------------------	---	----	----------------	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nesta asignatura realízase unha avaliación continua (AC) do traballo realizado polo alumnado. Para superar a asignatura por esta vía é necesario obter alomenos o 50% dos puntos en xogo en cada unha das probas de avaliación continua propostas (probas tipo test, proba IRPF e proba IS).

Si un estudante non participa na resolución dos estudos de casos prácticos, non fai os test ou non se presenta a calquera das probas (proba IRPF ou proba IS) deixará de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado neste formato si non acadará alomenos un 25% da nota en xogo en cada unha das probas (probas tipo test, proba IRPF e proba IS).

O alumnado ten de prazo para renunciar ao sistema de avaliación continua ata a data que se fixe para a proba de IRPF (que xeralmente se establece na novena semana de curso).

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cunha proba de Avaliación Global (AG) que suporá o 100% da calificación, tanto para a primeira como para a segunda convocatoria.

En caso de non presentarse, e teren feitas tarefas en avaliación continua sen renunciar a mesma, a nota final será a obtida nesas tarefas de avaliación continua.

Na convocatoria Fin de Carreira, a proba de EG suporá o 100% da nota.

A data dos exames pode consultarse en <http://fccee.uvigo.es/>

As Tutorías da materia faranse preferentemente de xeito presencial no despacho 315 da Facultade de CC. Económicas. Alternativamente poderase concertar tutoría virtual a través de campus remoto <https://campusremotouvigo.gal> sala de profesores 1182 (código de acceso 315Xose). O horario de tutorías aparece no Moovi da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Grupo Docente de Fiscalidad Aplicada Uvigo, **Esquemas Básicos y Supostos Prácticos**, 2023

BOE, **Legislación IRPF e IS actualizada 2023**, BOE, 2023

Albi, E. e Paredes, R., **Sistema Fiscal Español (I y II)**, última edición, Ariel,

Domínguez, F. e López, J., **Sistema Fiscal Español**, última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Domínguez, F., **Planificación Fiscal Personal y en la Empresa**, 3ª, Aranzadi, 2017

Contreras, C., **Planificación Fiscal**, 1ª, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2016

Bibliografía Complementaria

Alonso, R., **Impuesto sobre la renta de las personas físicas. Comentarios y casos prácticos**, última edición, Centro Estudios Financieros,

Barberán, M.A. e outros, **Ejercicios y Cuestiones de Fiscalidad**, última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Borrás, F. e Navarro, J.V., **Impuesto sobre sociedades. Comentarios y casos prácticos**, última edición, Centro Estudios Financieros,

Moreno, M.C e Paredes, R., **Casos prácticos de sistema fiscal**, última edición, Delta,

Portillo, M.J., **Manual de Fiscalidad. Teoría y Práctica**, última edición, Tecnos,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito concursal				
Materia	Dereito concursal			
Código	V03G100V01908			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito da competencia**

Materia	Dereito da competencia			
Código	V03G100V01909			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da innovación				
Materia	Economía da innovación			
Código	V03G100V01910			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía do transporte				
Materia	Economía do transporte			
Código	V03G100V01911			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía avanzada				
Materia	Macroeconomía avanzada			
Código	V03G100V01912			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Alonso Carrera, Jaime			
Profesorado	Alonso Carrera, Jaime			
Correo-e	jalonso@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/jalonso			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é introducir ó alumno no uso de ferramentas básicas que permitan plantexar e resolver problemas macroeconómicos como, por exemplo, o impacto de reformas fiscais, os efectos da crise e depresión económica, efectos do crecemento económico sobre o medioambiente, etc.			
	Con este fin, se familiarizará ó estudante coa especificación, resolución e simulación de modelos macroeconómicos, así como co manexo da programación para a simulación dos modelos propostos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Familiarizar ó alumno no manexo modelos macroeconómicos dinámicos como ferramenta básica para analizar problemas macroeconómicos. En particular se prestará especial atención a especificación, resolución e simulación deste tipo de modelos.	A5	C2 C5 C6		
Familiarizar ó alumno na identificación e formulación de problemas macroeconómico, así como na aplicación dos modelos aprendidos na súa resolución.	B7	C10		
Familiarizar ó alumno na exposición tanto oral como escrita dunha maneira organizada ás bases do problema macroeconómico analizado, á elección dos instrumentos de análise empregados; e ás conclusións derivadas da análise.	B7		D5	
Familiarizar ó alumno no estudo, lectura e discusión dos artigos de investigación básicos dos temas estudados.	A5	B7	C6	D6

Contidos	
Tema	
I. Introducción	1.- Metodoloxía para a análise macroeconómico. 2.- Repaso do modelo de crecemento de Solow.
II. Modelo básico de horizonte infinito	3.- O problema de Ramsey. 4.- O equilibrio competitivo e a solución planificada.
III. Modelo de xeracións solapadas	5.- O modelo básico de dous periodos. 6.- O equilibrio competitivo e a ineficiencia dinámica. 7.- O altruismo: tipoloxía e operatividade das herencias. 8.- Modelos de fertilidade.
IV. Aplicacións	9.- Análise da política fiscal: impostos, seguridade social, deuda pública, etc.. 10.- Análise do crecemento e as fluctuacións económicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	16	16.5	32.5
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15.5	17.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Metodoloxía que permite ó alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As tutorías personalizadas concertáranse previamente por correo electrónico (jalonso@uvigo.es). Poderán ter lugar de maneira presencial no despacho 423 da facultade ou virtualmente no despacho virtual 48 (Contraseña estudante: 423Jalonso).
Resolución de problemas de forma autónoma	As tutorías personalizadas concertáranse previamente por correo electrónico (jalonso@uvigo.es). Poderán ter lugar de maneira presencial no despacho 423 da facultade ou virtualmente no despacho virtual 48 (Contraseña estudante: 423Jalonso).
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	As tutorías personalizadas concertáranse previamente por correo electrónico (jalonso@uvigo.es). Poderán ter lugar de maneira presencial no despacho 423 da facultade ou virtualmente no despacho virtual 48 (Contraseña estudante: 423Jalonso).
Resolución de problemas e/ou exercicios	As tutorías personalizadas concertáranse previamente por correo electrónico (jalonso@uvigo.es). Poderán ter lugar de maneira presencial no despacho 423 da facultade ou virtualmente no despacho virtual 48 (Contraseña estudante: 423Jalonso).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Durante o curso vanse realizar tres probas cun peso do 25% cada unha.	75	A5 B7 C2 D5 C5 D6 C6 C10
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe solucionar unha serie de problemas plantexados polo profesor. O alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu nas sesións maxistras e na resolución de exercicios.	25	A5 B7 C2 D5 C5 D6 C6 C10

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN

Segundo a normativa vixente o alumno podera optar entre dous sistemas de avaliación: avaliación continua ou avaliación global única.

Avaliación continua: Nesta modalidade a nota final da materia será a suma de varias probas de avaliación realizadas o longo do curso:

- **Resolución exercicios.** O 25% da nota obterase da entrega de boletíns de exercicios e ensaios plantexados o longo do curso.
- **Probas intermedias** O 75% obterase de tres probas que evaluarán a comprensión integrada da materia, tanto de contido teórico como práctico. Cada unha destas probas tenderán un peso do 25% na nota final.

Avaliación global única: Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun único exame final que suporá o 100% da cualificación. Este exame terá contido tanto teórico como práctico, e realizarase nas datas oficiais establecidas no calendario de exames, que pode ser consultado na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>.

Nas **convocatorias extraordinarias** tamén se pode optar polos dos sistemas de avaliación. De seguir o método de avaliación continua, manterase a nota das probas intermedias do presente curso.

Na **convocatoria de fin de carreira** o sistema de avaliación será o de exame final único, que suporá o 100% da cualificación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Romer, David, **Macroeconomía Avanzada**, Tercera, McGraw-Hill, 2006

Bibliografía Complementaria

Blanchard, Olivier Jean; e Fischer, Stanley, **Lectures on Macroeconomics**, Primeira, MIT Press, 1989

Campante, F. Sturzenegger, F. e Velasco, A., **Advanced Macroeconomics**, Primeira, LSE Press, 2021

Noales, Alfonso; Fernández, Esther; e Ruiz, Jesús, **Economic Growth: theory and numerical solutions methods**, Segunda, Springer, 2014

Sorensen, Peter Birch; e Whitta-Jacobsen, Hans Jorgen, **Introducción a la macroeconomía avanzada**, Primeira, McGraw-Hill, 2008

M. Doepke, A. Lehner e A. Sellgren, **Macroeconomics**, <http://faculty.wcas.northwestern.edu/~mdo738/textb>, 1999

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Microeconomía avanzada/V03G100V01915

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Principios de economía II/V03G100V01203

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Macroeconomía I/V03G100V01503

Macroeconomía II/V03G100V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía política e das institucións				
Materia	Economía política e das institucións			
Código	V03G100V01913			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Arias Moreira, José Carlos			
Profesorado	Arias Moreira, José Carlos Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	xcarias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As institucións foron obxecto de estudo desde diversos enfoques na historia da análise económica, e nos últimos anos ocuparon un papel central na axenda de investigación da corrente principal da ciencia económica e das ciencias sociais. A concesión do premio Nobel de Economía a Ronald Coase, Douglass North, Elinor Ostrom e Oliver Williamson consolidou o avance da Nova Economía Institucional, e impulsou un esforzo interdisciplinar que pretende desenvolver a economía política contemporánea. Este curso proporciona dun xeito sistemático os principais contidos e avances da economía política e da economía das institucións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer o marco institucional da economía		C3	
Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos		C5	
- Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado		C9	D1
- Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos		C10	D2
- Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos			D5
- Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación			D6
- Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos			D7
- Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas			
- Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia			
- Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional			
- Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico			
- Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo			
- Capacidade de traballar en equipo			

Contidos	
Tema	

Bloque Temático I: A importancia das institucións: Institucións e Economía política	1- A economía política e o retorno das institucións 2- A análise das institucións na historia do pensamento económico 3- Economía das Institucións: vellos e novos institucionalismos. A nova economía institucional.
Bloque Temático II: Economía Política	4. Economía política da Democracia: Elección pública, Economía política constitucional e transaccións políticas 5. A importancia das regras constitucionales: Política económica e Constitución. 6. Economía, grupos de interés e democracia. 7. Federalismo fiscal: Economía e descentralización política 8. Mercados abertos: Economía política da restricción externa

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	18	40	58
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	O alumnado terá atención personalizada no seu proceso de aprendizaxe, tanto na teoría como nas prácticas.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Prácticas de laboratorio	Nas clases prácticas realizaranse probas e/ou traballos, consistentes na revisión, comprensión e exposición dunha obra de referencia sobre economía política por parte de cada alumno.	60	C3 C5 C9 C10	D1 D2 D5 D6 D7
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas tipo test e preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	C3 C5 C9 C10	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua:

Nas clases prácticas realizaranse probas e/o traballos, consistentes na revisión, comprensión e exposición dunha obra de referencia sobre economía política por parte de cada alumno, que computará un 60% da nota final da materia. Ademais, haberá un exame final que supoñerá o 40% da nota final. É necesario aprobar o exame final para superar a materia.

O profesor asignará a cada alumno/a a tarefa que desenvolverá ao longo do curso nas clases prácticas (indicándolle a obra de referencia que lle corresponde a cada alumno/a).

Cada alumno poderá optar entre **AVALIACIÓN CONTINUA** ou **AVALIACIÓN GLOBAL**: Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o/a estudante poderá optar a ser avaliado/a cunha proba de avaliación global que supoñerá o 100% da cualificación.

Estes criterios de avaliación manteranse para todas as convocatorias do curso académico.

Na **convocatoria de fin de carreira**, o exame supoñerá o 100% da cualificación.

Os horarios de titoría figurarán no Moovi da materia. As solicitudes cursaranse por correo electrónico.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ARIAS, X. C. y G. CABALLERO (eds), **Nuevo Institucionalismo: Gobernanza, Economía y Políticas Públicas.**, CIS, 2013

NORTH, D. C., **Institutions, Institutional Change and Economic Performance.**, Cambridge University Press., 1990

ACEMOGLU, D. y J. A. ROBINSON, **Por qué fracasan los países**, Deusto, 2012

Arias, X. C., **La formación de la política económica**, Cívitas, 1996

DIXIT, A., **The making of Economic Policy**, The MIT Press, 1996

Papeles de Economía Española, **La calidad de las instituciones y la economía española**, 2021

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia política/V03G100V01101

Política económica/V03G100V01504

Políticas económicas comparadas/V03G100V01605

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas cuantitativas para a análise económica				
Materia	Técnicas cuantitativas para a análise económica			
Código	V03G100V01914			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria			
Profesorado	Fernandez-Jardón Fernandez, Carlos Maria			
Correo-e	cjardon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O curso componse de dous bloques temáticos. No primeiro, o obxectivo é dotar aos estudantes de ferramentas para entender/facer un informe de conxuntura, así como levar a cabo exercicios simples de predición a partir de datos con estrutura temporal. No segundo bloque, Analizar os problemas que limitan a capacidade dos economistas para establecer relacións causales entre intervencións/políticas e resultados. Mostrar como eses problemas poden reducirse utilizando datos experimentais ou case-experimentais e ferramentas de análises específicas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Distinguir os diferentes tipos de datos e compoñentes dunha serie temporal.	B7	C8	
Illar e analizar las características básicas de la evolución temporal dos datos económicos.	B7	C10 C13	D2 D5
Coñecemento de técnicas básicas para a análise de causalidade entre variables económicas.	B6 B7	C10 C12	
Aplicación de técnicas econométricas para avaliación de políticas.	B6 B7	C8 C10 C12 C13	D2 D5

Contidos

Tema	
1. Introducción á análise de datos temporais e el análises de conxuntura	Caracterización dos datos temporais e descomposición clásica. Modelos ARMA. Estacionariedad e representación de Wold.
2. Avaliación de políticas e relacións *causales en variables económicas	Series temporais multivariantes Modelos VAR. Causalidad de Granger. Cointegración. Avaliación de políticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Lección maxistral	28	42	70
Traballo tutelado	5	15	20
Prácticas con apoio das TIC	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicios ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Traballo aplicando as técnicas explicadas en teoría
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en aulas informáticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Levarase a cabo o seguimento do alumno na evolución da realización de casos prácticos
Traballo tutelado	Atenderase as dúbidas e dificultades ao realizar o traballo
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Exame escrito ou oral sobre o traballo realizado no curso

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	Un traballo de aplicación dos conceptos teóricos a algún problema económico	40	B6 B7	C8 C10 C12 C13	D2 D5
Prácticas con apoio das TIC	A valoración nestas sesións pode consistir na resolución e entrega de casos prácticos, exposición de resultados da análise, etc...	40	B6 B7	C8 C10 C12 C13	D2 D5
Exame de preguntas obxectivas	Cuestión relativas ao traballo realizado no curso	20		C8 C10 C12 C13	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

- AC. En caso de non renunciar á avaliación continua:
 - a. traballo tutelado 40%, prácticas 40%, examen 20%
 - b. as practicas son obrigatorias
- AG en primeira oportunidade (convocatoria de febreiro I cuadrimestre). O alumnado será avaliado mediante un exame que valdra o 100% da nota.
- AG na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carreira, o alumnado será avaliado mediante un exame que valdrá o 100% da nota.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde>)

2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

O alumnado poderá resolver dúbidas en titorías personalizadas que terán lugar no despacho 442 ou a sala 892 do campus remoto. A hora das titorías acordaranse previamente co Profesor Fernández Jardón (cjardon@uvigo.es).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Green, W., **Analisis econométrico.**, 3, Prentice Hall, 1998

Wooldridge, J..., **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, 2, Thomson Learning, 2006

Aznar, A. y F.J. Trivez, **Métodos de Predicción en Economía**, 1, Ariel, 1993

Bibliografía Complementaria

Gertler et al., **La evaluación de impacto en la práctica**, 1, Banco Mundial, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Estatística II/V03G100V01403

Econometría I/V03G100V01501

Econometría II/V03G100V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía avanzada				
Materia	Microeconomía avanzada			
Código	V03G100V01915			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Da-Rocha Álvarez, Jose Maria			
Profesorado	Da-Rocha Álvarez, Jose Maria			
Correo-e	jmrocha@uvigo.es			
Web	http://https://jmrocha.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Este curso está deseñado para proporcionar aos estudantes unha base rigorosa nos conceptos e métodos básicos da microeconomía. Ao final do curso, un estudante debe: a) comprender a teoría microeconómica a un nivel apropiado para un graduado en economía e b) ser capaz de abordar fenómenos económicos utilizando estas técnicas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O alumno será capaz de analizar formalmente as decisións dos axentes económicos individuais, e A2 os resultados da interacción de ditas decisión.	B3	C1
	B4	C2
		C3
		C5
		C6
		C9
		C10

O estudante deberá poder motivar un problema económico, construír e resolver analíticamente modelos económicos, e explicar os resultados obtidos.

A4	B6	C1	D1
A5	B7	C9	D2
		C10	D3
		C11	D4
		C13	D5
			D6
			D7

Contidos

Tema

I. Teoría do consumidor: Demandas e Benestar.	I.1 Funcións de utilidade indirecta e do gasto. I.2 Dualidade. I.3 Benestar e Índices de Prezos. I.4 O enfoque diferencial. I.5 A recuperación das Preferencias. I.6 Traxectorias de expansión de ingresos. Tarefa: Sistemas de Demandas
II. Teoría da Empresa: investimento, tamaño e produtividade	II.1 Decisións de Investimento. O valor de esperar. II.2 Teoría de Opcións. II.3 Decisións continuas de Investimento. Tarefa: A Produtividade das empresas.
III. Teoría do Equilibrio Xeral	III.1 Teoría Positiva do Equilibrio III.2 Equilibrio, tempo e incerteza. Tarefa: Computación de modelos de equilibrio xeral.
IV. Outros Temas de Teoría Microeconómica	IV.1 Mecanismos: poxas, emparellamentos. IV.2 Problemas de compromiso. Tarefa: revelación de preferencias

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	40	70
Seminario	15	20	35
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Traballo	0	20	20
Exame de preguntas obxectivas	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Discusión en clase da materia obxecto de estudo: da súa relevancia e as súas aplicacións. Directrices das lecturas, exercicios ou tarefas a desenvolver polos estudantes. Introducións aos métodos numéricos e/ou linguaxes de programación precisos para a resolución das tarefas.
Seminario	Calculo de sistemas de demanda, análise da produtividade das empresas e/ou resolución de Modelos de Equilibrio Xeral, empregando datos de enquisas de fogares, paneis de empresas e/ou explotacións agrarias, táboas Input Output e/ou Contabilidade Nacional. Discusión e interpretación de resultados. Presentación, discusión e elaboración dun ensaio (de non menos de 5000 palabras) utilizando os coñecementos adquiridos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Listas de exercicios para fixar os conceptos teóricos.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Durante os seminarios o alumnado recibirá atención personalizada para a resolución dos problemas de aplicación do técnicas obxecto de estudo.
-----------	---

Probas Descrición

Traballo	Durante a elaboración do traballo, o alumnado recibirá asesoramento personalizado tanto en horario lectivo como nas titorías correspondentes.
----------	---

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo	UN ensaio escrito (CORENTA POR CIENTO da nota final) de non menos de 5000 palabras, baseado nunha aplicación dunha das tarefas do curso e que ten que axustarse ás normas dos Traballos de Fin de Grao da Facultade.	40			C6 C9 C13	D5
Exame de preguntas obxectivas	DOAS probas tipo test (TRINTA POR CIENTO da nota final) baseados nas listas de exercicios distribuídas tras cada clase teóricas e que deberás resolver pola túa conta. Os exames teranse lugar as semanas 7 e 12.	60	A2 A4 A5	B3 B4 B6 B7	C1 C2 C3 C5 C6 C9 C10 C11	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

AC. En caso de non renunciar á avaliación continua:

- Avaliación: UN ensaio (40%) e DÚAS probas, baseadas en preguntas tipo test (30% cada unha).
- Non existe nota mínima en cada parte.

AG no caso de renunciar á avaliación continua na convocatoria de febreiro, ou nas convocatorias extraordinaria de xullo, na convocatoria de Fin de Carreira,

- Avaliación: UNHA proba, baseadas en preguntas tipo test, que supón o 100% da nota.
- A proba realizarase na data oficial segundo recóllese na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>).

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado.

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

O **horario de titorías** e o procedemento para solicitálas estará no **MooVi da materia**.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Mas-Colell, A, Whinston, M.D. y Green, J.R., **Microeconomic Theory**, 1st Edition, Oxford University Press, 1995

Varian, Hal, **Microeconomía Avanzada**, Antoni Bosh, 1984

Dixit, A.K.y Pindyck, R. S., **Investment under uncertainty**, Princeton university press., 1994

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Macroeconomía avanzada/V03G100V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Benestar, equidade e xénero/V03G100V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría de xogos				
Materia	Teoría de xogos			
Código	V03G100V01916			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Bergantiños Cid, Gustavo			
Profesorado	Bergantiños Cid, Gustavo			
Correo-e	gbergant@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Curso básico de teoría de xogos xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Desenvolver sensibilidade respecto ao medio ambiente e compromiso cunha economía sustentable
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B5	Fomentar a mobilidade e adaptabilidade a ámbitos e situacións diferentes
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer e comprender o obxecto de estudo da teoría de xogos, distinguindo os distintos tipos de modelos	B5	C1 C2 C6 C10	
Comprender e valorar o interese dos modelos de teoría de xogos para resolver problemas	A1 A2 A5	B6 B7	C9 C11 C12 C13

Fomentar a sensibilidade cara o pensamento científico: cuestionamiento das ideas intuitivas, análise crítica das afirmacións, capacidade de síntese ou a toma de decisións racionais	B1 B6	D2 D5 D7
Ser capaz de explicar un problema e modelizalo mediante teoría de xogos nun grupo de traballo	A4 B2 C8	
Fomentar unha actitude de compromiso ético e o traballo en equipo		D1 D4

Contidos

Tema	
Xogos estáticos con información completa: xogos en forma normal	O modelo teórico. Estratexias dominadas. O equilibrio de Nash. Refinamentos do equilibrio de Nash: o equilibrio perfecto. Aplicacións.
Xogos con información incompleta.	Xogos estáticos: modelo teórico, equilibrio Bayesiano de Nash. Introducción aos xogos dinámicos. Aplicacións.
Xogos cooperativos	Problemas de negociación: Solucións de Nash, Kalai-Smorodinsky e igualitaria. Xogos con utilidade transferible: Core e valor de Shapley.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	0	26
Resolución de problemas	15	49	64
Seminario	2.5	15	17.5
Seminario	2.5	0	2.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2.5	10	12.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	10	11.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	14	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan exercicios e problemas que o alumno debe resolver
Seminario	Actividade na que os alumnos farán exposicións dos traballos propostos
Seminario	Actividade na que os alumnos discutirán co profesor cuestións da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Os alumnos exporán traballos e o profesor comentará o traballo.
Seminario	Os alumnos farán comentarios sobre a materia e o profesor responderá ás súas preguntas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Exposición de traballos	10 A4	B2 B6	C8 C13	D1 D2 D4 D5 D7	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Primeiro parcial. Temas 1 e 2.	40	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B6 B7	C1 C2 C6 C9 C10 C11 C12	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Segundo parcial. Tema 3.	20	A1	B1	C1
			A2	B2	C2
			A5	B5	C6
				B6	C9
				B7	C10
					C11
					C12
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame. Toda a materia.	30	A1	B1	C1
			A2	B2	C2
			A5	B5	C6
				B6	C9
				B7	C10
					C11
					C12

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, os estudantes poderán optar a ser avaliados cun examen o proba de avaliación global que suporá o 100% da cualificación. Isto aplícase ás dúas convocatorias. O prazo límite para renunciar á avaliación fixarase dacordo ca normativa da facultade.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

O horario de titorías aparecerá en Moovi. As titorías poden solicitarse por Email.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gibbons, R., **Un primer curso de teoría de juegos**, 1993, Antoni Bosch, 1993

Pérez, J. Jimeno, J.L. Cerdá E., **Teoría de juegos**, 2013, Prentice Hall, 2013

Bibliografía Complementaria

Eichberger, J., **Game theory for economists**, 1993, Academic Press, 1993

Fudenberg D., Tirole J., **Game theory**, 1991, Massachusetts Institute of Technology, 1991

Gardner, R., **Juegos para empresarios y economistas**, 1996, Antoni Bosch, 1996

González Díaz J., García Jurado I., Fiestras Janeiro G., **An Introductory course on mathematical game theory**, 2010, American Mathematical Society, 2010

Myerson, R.B., **Game theory: analysis of conflict**, 2002, Harvard University Press, 2002

Sánchez Rodríguez E., Vidal Puga J., **Juegos coalicionales**, 2014, Servicio publicacións. Universidad de Vigo, 2014

Vega-Redondo, F., **Economía y Juegos**, 2000, Antoni Bosch, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Estatística II/V03G100V01403

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Economía industrial/V03G100V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da información				
Materia	Economía da información			
Código	V03G100V01917			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nos procesos de decisión dos individuos e, polo tanto, nos procesos de asignación dos recursos, a distribución da información xoga un papel fundamental, pois transaccións a priori vantaxosas para os individuos participantes poden non ter lugar cando a información obtida polos mesmos non é homoxénea. É necesario pois identificar estas asimetrías de información, entender como afectan o comportamento dos individuos, e os mecanismos necesarios para resolver a distorsión causada pola presenza de devanditas asimetrías.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D6	Ler e comunicarse en inglés no ámbito profesional

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de aplicar os fundamentos económicos para analizar e entender a interacción entre axentes económicos en presenza de asimetrías de información.	A5 C6 C10
Aplicar os coñecementos adquiridos ao ámbito da economía industrial, organización empresarial, economía pública, etc.	B7 C10 D5
Familiarizar ao alumno na análise e discusión de artigos de investigación relacionados cos temas estudados.	D5 D6

Contidos	
Tema	
1. Introducción	1.1. Introducción 1.2. Elementos do problema 1.3. Tipoloxía de problemas de información asimétrica
2. Modelo basee: a repartición do risco.	2.1. Descrición do modelo 2.2. Modelos con información simétrica
3. O problema do risco moral.	3.1. Modelo con dous niveis de esforzo 3.2. Aplicacións
4. Selección adversa.	4.1. Descrición do modelo 4.2. Principais competindo por axentes 4.3. Aplicacións

5. Sinalización.

5.1. A educación como sinal

5.2. Aplicacións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	16	38	54
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de preguntas dirixidas ao estudante coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos, onde aplicarán o aprendido nas leccións maxistras

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Os alumnos dispoñen de 6 horas semanais, de luns a venres en días lectivos, de tutorías personalizadas para resolver dúbidas relacionadas coa materia. As tutorías serán no despacho 426 no horario indicado no MooVi ao comezo do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba I avaliación continua TEMAS 2 e 3	40	A5	B7	C6	D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba II avaliación continua TEMAS 4 e 5	40	A5	B7	C6	D5
Exame de preguntas obxectivas	Proba III avaliación continua TEMAS 1 a 5	20	A5	B7	C6	D5
					C10	D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia poderá aprobarse por avaliación continua mediante a realización de tres probas cunha ponderación do 40%, 40% e 20%, respectivamente. A última destas probas terá lugar na data oficial da primeira oportunidade da proba de avaliación global. Agora ben, para a realización da media aritmética entre o tres probas e poder aprobar por avaliación continua, será necesario obter polo menos un 4 sobre 10 puntos nas dúas primeiras probas, as que teñen unha ponderación do 40%.

No caso de que o alumno renuncie á avaliación continua ou non cumpra os requisitos mínimos establecidos no parágrafo anterior, poderá realizar unha proba de avaliación global na data fixada no calendario oficial de exames para a convocatoria de primeira ou segunda oportunidade do curso 23-24.

Na convocatoria de fin de carreira haberá unha única proba de avaliación global.

As datas e horas das probas de avaliación global (primeira e segunda oportunidade) estarán dispoñibles na páxina web da facultade <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Macho S., I. y D. Pérez Castrillo, **Introducción a la economía de la información**, 2ª, Ariel Economía, 2005

Bibliografía Complementaria

Varian, H.R., **Análisis Microeconómico**, 3ª, Antoni Bosch Editor, 1993

Antelo, M., **Economía de la información**, 1ª, Mc Graw Hill, 2014

G. Akerlof, **The Market for "Lemons": Quality uncertainty and the market mechanism**,

M. Rothschild and J. Stiglitz, **Equilibrium in competitive insurance markets: an essay on the economics of imperfect information**,

M. Spence, **Job Market Signaling**,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

Microeconomía I/V03G100V01304

Microeconomía II/V03G100V01404

Economía industrial/V03G100V01603

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos económicos da defensa da competencia				
Materia	Fundamentos económicos da defensa da competencia			
Código	V03G100V01918			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Pazó Martínez, María Consuelo			
Profesorado	Pazó Martínez, María Consuelo			
Correo-e	cpazo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é estudar, a partir das ferramentas propias da análise económica, unha das intervencións públicas máis relevantes para as empresas: a política de competencia. Abordarase a política de competencia desde un punto de vista económico co obxectivo de que os alumnos sexan capaces de analizar os casos prácticos de competencia empregando as ferramentas teóricas básicas, as cales se exporán nas clases maxistras. Ademais, examinaranse casos reais resolto polas autoridades de competencia.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Lograr que os estudantes manexen coñecementos básicos de economía e empresa necesarios para comprender as políticas de defensa da competencia.	C3	
	C6	
2. Desenvolver a capacidade de interpretar e analizar críticamente os argumentos económicos das políticas de defensa da competencia e a súa plasmación na lexislación correspondente.	C7	
	C9	
	C10	
3. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos en público de forma coherente e fundamentada.	C8	D2
		D4
4. Potenciar a capacidade de manexar as fontes de información relevantes para a política de defensa da competencia.		D5
5. Fomentar a capacidade de traballar en grupo e de actuar con responsabilidade e principios éticos, cumprindo os compromisos adquiridos.		

Contidos

Tema	
1.- Introducción: obxecto e contido do curso.	Definición, orixes e obxectivos da política de competencia.
2.- Poder de mercado e benestar.	Monopolio e eficiencia asignativa. Eficiencia produtiva vs. eficiencia dinámica. Monopolio e mecanismos de mercado.
3.- Definición de mercado relevante.	Que é o mercado relevante? Dimensión de produto, xeográfica e temporal. Sustituibilidade de demanda e oferta. O SSNIP test. Identificación do mercado relevante na práctica.
4.- Medición do poder de mercado.	Que é o poder de mercado? Como medir o poder de mercado? Os determinantes da estrutura de mercado.
5.- Colusión e outros acordos horizontais.	Fundamentos económicos dos acordos horizontais entre empresas. Factores que facilitan a colusión. Como detectar e loitar contra a colusión?

6.- Fusións.	Posibles efectos das fusións. Efectos unilaterais. Avaliación de posibles ganancias de eficiencia. Dominancia colectiva. Regulación de fusións.
7.- Restricións verticais.	Tipos de acordos verticais. Competencia intramarca. Competencia intermarca. Lexislación aplicable.
8.- Prezos predatorios e outras prácticas de abuso.	Que é posición dominante? Que é abuso de posición dominante? Prezos excesivos. Prezos predatorios. Estratexias de monopolización non baseadas en prezos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Resolución de problemas	12	24	36
Presentación	5	25	30
Exame de preguntas obxectivas	1.5	3	4.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	3	4.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A metodoloxía docente consistirá no desenvolvemento de varios tipos de clases (teóricas e prácticas) e no traballo persoal do alumno para consolidar os coñecementos e adquirir soltura na resolución dos problemas expostos. Nas clases teóricas expóñense de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas	Nas clases prácticas solucionaranse follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo, poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase.
Presentación	Os alumnos terán que realizar un traballo no que revisarán algún caso de competencia que haberán de presentar e explicar aos seus compañeiros nunha clase práctica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).
Resolución de problemas	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).
Presentación	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Presentación	Os alumnos terán que realizar un traballo no que revisarán algún caso de competencia que haberán de presentar. Para presentar o traballo é imprescindible asistir polo menos a 2/3 das clases.	20	C8	D2 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial temas 1 a 4.	40	C3 C6 C7 C9 C10	D5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial temas 5 a 8.	40	C3 C6 C7 C9 C10	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de **Avaliación Continua** (AC), ou alternativamente optar por unha proba de **Avaliación Global** (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

1. Avaliación Continua. Neste caso a cualificación obterase do seguinte modo:

- **20%** coa realización e **presentación** dun traballo no que se revisará algún caso de competencia. Para un adecuado desenvolvemento do traballo é preciso que se coñezan os contidos da materia. Por iso, para presentar o traballo é preciso asistir polo menos a 2/3 das clases teóricas e prácticas. Só se se cumpre este requisito, poderase presentar o traballo.
- **40%** coa realización dunha proba **parcial dos temas 1 a 4.**
- **40%** coa realización dunha proba **parcial dos temas 5 a 8.**

Para aprobar a materia a cualificación obtida ha de ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Si non se alcanza esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar a parte correspondente na proba de avaliación global que se celebrará na data especificada no calendario oficial de probas aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24 e recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>), ben na primeira oportunidade (xuño) ou na correspondente á segunda oportunidade (xullo). Se de novo tampouco se alcanza esa puntuación mínima (ou non se presenta), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

O alumnado que non se presente a ningún dos parciais, nin á súa recuperación nas probas de avaliación global, será cualificado como Non Presentado (aínda que presentase o traballo).

2. Avaliación Global. A proba celebrárase na data oficial recollida na páxina web da facultade e suporá o 100% da nota. A proba incluírá preguntas relativas aos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos ao longo do curso, ademais dalgún caso de competencia.

Exame de fin de carreira: O exame de fin de carreira suporá o 100% da nota.

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/>

As datas e horas das probas de AC estarán dispoñibles na plataforma docente da materia, <https://moovi.uvigo.gal>

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "Non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, 1ª edición, Cambridge University Press, 2004

Bibliografía Complementaria

Cabral, L., **Economía Industrial**, 1ª edición, McGraw-Hill, 1997

Ivaldi, M., Jullien, B., Rey P., Seabright P. and J. Tirole, **"The economics of tacit collusion"**, 2003

Ley 15/2007 de defensa de la competencia,

Reglamento comunitario de concentraciones (CE) 139/2004,

Directrices sobre la evaluación de las concentraciones horizontales (2004/C 31/03),

Reglamento de exención a determinadas categorías de acuerdos verticales (UE) nº330/2010,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Economía da información/V03G100V01917

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía industrial/V03G100V01603

Teoría de xogos/V03G100V01916

Outros comentarios

Na plataforma docente poderase consultar información relevante para o seguimento da asignatura.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía da saúde				
Materia	Economía da saúde			
Código	V03G100V01919			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Míguez, Eva María			
Profesorado	Rodríguez Míguez, Eva María			
Correo-e	emiguez@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son coñecer os principais problemas económicos asociados aos mercados sanitarios, así como as características dos principais sistemas sanitarios dende a súa vertente económica. Na segunda parte da materia amósanse os principais conceptos da avaliación económica en sanidade, así coma a súa aplicación empírica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender e aplicar os conceptos básicos no ámbito da economía da saúde.	B6	C2 C6	
Coñecer e analizar o marco institucional no que se desenvolven os servizos sanitarios. Capacidade de analizar en que medida os sistemas sanitarios responden a diferentes medidas de resultados		C3 C8 C12	D7
Comprender e aplicar os principios básicos da avaliación económica en sanidade. Capacidade de comprender e valorar criticamente un estudo publicado de avaliación económica.	B6	C2 C12	D7
Capacidade de desenvolver un proxecto ou informe breve no ámbito da Economía da saúde traballando en equipo.	B2 B4 B6	C8	D2 D4 D5 D7

Contidos

Tema	
Bloque 1	Economía e saúde
Mercados e sistemas sanitarios	A Producción de saúde A demanda de saúde e de coidados médicos A intervención pública no mercado sanitario Os sistemas sanitarios
Bloque 2	Principios e modalidades da Avaliación Económica
Avaliación económica de programas e tecnoloxías sanitarias	Valoración dos custos Valoración dos resultados: medir saúde Criterios de decisión e aplicación á política sanitaria

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	25	40
Traballo tutelado	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia con especial énfase na participación dos alumnos.
Resolución de problemas	Resolución e valoración crítica de diferentes problemas e cuestións que complementan o exposto nas clases teóricas. Análise de datos que ofrecen as estatísticas relacionadas co contido da materia.
Traballo tutelado	Lectura e exposición por parte do alumnado de artigos de investigación sobre diferentes temas tratados na materia. A exposición realizarase en diferentes formatos: exposición na aula, vídeo, poster,... Esta tarefa realizarase en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O alumnado recibirá atención personalizada para a realización das tarefas das clases prácticas. Esta atención personalizada, realizarase nos horarios de tutoría. Estes horarios poderán consultarse na páxina web da materia, que estará dispoñible na plataforma virtual Moovi. O alumnado tamén poderá solicitar outro horario de tutoría vía correo electrónico.
Traballo tutelado	O traballo realizado por cada grupo será supervisado polo docente. Esta atención personalizada, realizarase nos horarios de tutoría. O alumnado tamén poderá solicitar outro horario de tutoría vía correo electrónico.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Os contidos da materia serán avaliados con dúas probas de avaliación escritas, ponderando cada unha un 25%.	50	B6	C3 C6 C12	
Resolución de problemas	A avaliación das follas de exercicios e das clases prácticas se realizarán en función da calidade das tarefas realizadas. A participación na clase tamén será valorada.	30	B2 B4 B6	C2 C8 C12	D5 D7
Traballo tutelado	A valoración do traballo tutelado estará en función do contido, dos aspectos formais do mesmo e das exposicións realizadas.	20	B2 B4	C8	D2 D4 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

□ AC. En caso de non renunciar á avaliación continua, a avaliación farase en función das seguintes tarefas:

- Realización ao longo do curso de 2 probas de avaliación, cunha ponderación do 25% cada una. A segunda destas probas terá lugar o mesmo día que a data oficial de AG de primeira oportunidade (nesta data tamén poderase repetir a primeira proba si o alumno ou alumna o desexa). Se non se acadou unha nota mínima de 4 na media de ambas probas, a nota final da materia nunca será superior a 4. Se non se aproba a materia na primeira oportunidade, na segunda oportunidade se avaliarán os contidos de ambas probas, cunha ponderación do 50%.

- Calidade das follas de exercicios presentadas e das tarefas realizadas nas clases prácticas (e necesaria a asistencia as clases prácticas para que se avalíen as tarefas realizadas nestas clases), cunha ponderación do 30%. Esta nota gardarase para a segunda oportunidade.

- Desenrolo en grupo de 3 habilidades relacionadas coa presentación de contidos (presentación presencial, vídeo e póster),

cunha ponderación do 20%. Valorarase a presentación e a calidade dos contidos. Esta nota gardarase para a segunda oportunidade.

□ AG en primeira oportunidade (convocatoria de febreiro I cuadrimestre/convocatoria de maio-xuño II cuadrimestre). O alumnado será avaliado mediante unha única proba que ponderará o 100%.

□ AG na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carreira, o alumnado será avaliado mediante unha única proba que ponderará o 100%.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como □non presentados□. Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Folland S, Goodman A C, Stano M, **The Economics of Health and Health Care**, Routledge, 2017

Pinto-Prades J L, Martínez F , Perpiñán J M, **Métodos para la evaluación económica de nuevas prestaciones**, Ministerio de Sanidad y Consumo, 2003

Oliva J, Gonzalez B, et al, **Economía de la salud**, 1, Piramide, 2018

Drummond M F, Sculpher M J, Claxton K, Stoddart G L, Torrance G W, **Methods for the economic evaluation of health care programmes**, Oxford university press, 2015

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V03G100V01991			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Garza Gil, María Dolores			
Profesorado	Garza Gil, María Dolores			
Correo-e	dgarza@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición	Traballo titorizado que avalia as competencias adquiridas no grao xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C11	Capacidade de elaborar medidas de política económica para alcanzar uns obxectivos dados
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema, ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	A1 A2 A3	B2 B4 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9	D4 D7
Recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de xeito sistemático co obxectivo de xerar unha análise apoiada en argumentos e razonamentos coherentes.	A3 A4 A5	B2 B4	C8 C9 C10 C11 C12	D5
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área de estudo, e que recolla de forma sistemática a formulación, desenvolvemento e resultado do Traballo de Fin de Grado	A2 A3 A4 A5	B2 B4 B6	C8 C10 C12	D5

Contidos

Tema

O/a estudante abordará unha problemática concreta, propia do ámbito de estudo do Grao en Economía, seguindo o establecido na normativa xeral da Universidade e na propia do centro. Para desenvolvelo, ten que contar necesariamente coa tutela dun profesor ou profesora quen deberá dar o un informe favorable para a defensa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	2	0	2
Presentación	1	10	11
Traballo tutelado	9	266	275
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto co/a estudante, identificación de motivacións e indicación de normas básicas de traballo
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo a realizar polo/a alumno/a e resolución de dúbidas.
Presentación	Presentación e defensa oral dos resultados obtidos no traballo realizado.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun membro do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Contacto co/coa estudante e definición do marco de acción
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do/a estudante
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo e resolución das dúbidas que se poidan expor.
Presentación	Presentación oral e defensa dos resultados obtidos no traballo realizado.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado- Contido 40%		70	A1	B2	C1	D4
(en tribunais unipersonales: Titor/a 40%)			A2	B4	C2	D5
(en tribunais colexiados: Titor/a 30%; Tribunal 10%)			A3	B6	C3	D7
			A4		C4	
- Calidade formal (estrutura, redacción, execución): 30%			A5		C5	
					C6	
					C7	
					C8	
					C9	
					C10	
					C11	
					C12	
Presentación	Presentación e defensa oral do traballo ante un tribunal unipersonal ou colexiado	30	A1	B2	C1	D4
			A2	B4	C2	D5
			A3	B6	C3	D7
			A4		C4	
			A5		C5	
					C6	
					C7	
					C8	
					C9	
					C10	
					C11	
					C12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

No momento de solicitude de defensa do TFG, o/a alumno/a deberá decidir se quere ser avaliado/a por un tribunal unipersonal ou por un tribunal colexiado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Biblioteca Universitaria, **Como afrontar o teu TFG**,

Bibliografía Complementaria

Manuel Baelo Álvarez, **El Arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal : TFG, TFM y tesis doctoral : guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Ramiro Durán Martínez (Coord.), **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Paulina Cierlica, **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Rodrigo Ríos, **Manual de presentaciones efectivas**, 2017

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"

<http://sp.bugalicia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>